

“ბერმა უფსკრუდს ჭვარი გადასახა და ნაბიჯი გადადგა” – კავკასიის მთებში საბჭოთა დროს მომხდარი სასწაული

“1960–იან წლებში ნიკიტა ხრუშჩოვის დროს „კგბ“ ჯარის დახმარებით გეგმიურად ამონშებდა კავკასიის მთებს, იჭერდნენ ყველას, ვინც იქ საბჭოთა მთავრობას აფარებდა თავს. განსაკუთრებულად ავიწროვებდნენ ბერებს და გამოსასწორებედ ბანაკებში აგზავნიდნენ. 60–იან

წლებში მოქმედი ოფიცერი, პარტიური და მსხვილი სავერტმფრენო დანაყოფის მეთაური ვიყავი, მთაში ფრენის დიდი გამოცდილება მქონდა.

კავკასიის მთებში თვითმფრინავიდან ბერების ჯგუფისთვის თვარტვარი დამავადეს. ვხედავდი, რომ მთაზე 11 შავოსანი ბერი ადიოდა, მათ ფეხდაფეხ ჯარისკაცები მიჰყვებოდნენ. სიტუაცია შევაფასე და მოვახსენე:

– მიწა! ჰაერი ვარ. ბერები მთის მწვერვარზე მიემართებიან! ნედ–ნედა ადგა შემოარტყით. მწვერვარის იქით უფსკრულია, სხვა გზა არ აქვთ და ავიყვანთ.

– ჰაერი! მიწა ვარ, გასაგებია, კავშირის დასასრული.

ორი დღე და ორი ღამე ამ ბერებს ვუდარაჯეთ და აი, ოპერაცია დასასრულს უახლოვდება. არ ვიცოდი, რა ბედი ედოდა ბერებს დაკავების შემდეგ და არც მაინტერესებდა. მე მხოლოდ ბრძანებას ვასრულებდი.

ამ დროს ბერები მწვერვარზე ავიდნენ. ქვემოდან უკვე ჯარისკაცები სამძებრო ძაღვებით ავიწროვებდნენ, წინ კი უკიდევანო ციცაბო უფსკრული იყო. მდგომარეობა გამოუვადი იყო.

წრე შემოვარტყი და უშუალოდ ბერების თავზე შევჩერდი. პროპედერისგან წარმოქმნილი ქარი თმასა და სამოსს უფრიალებდათ. მათ სახეზე სასონარკვეთა ემჩნეოდათ. ხაფანგში მოქცეულ მგლებს ჰგავდნენ. სასიგნარო შუქები მივანათე, რათა მენიშნებინა, რომ ყველაფერი დასრულდა. ჯარიკსაცებიც გვიახლოვდებოდნენ...

უცებ ქვემოთ რაღაც უცნაური ამბები დატრიალდა. ბერებმა წრე შეკრეს, ერთმანეთს ხელი ჩაჰკიდეს და მუხრი მოიყარეს. დოცვა დაიწყო. შემდეგ ყველა ერთად ადგა და ხრამთან მივიდა. „ნუთუ გადახტებიან? ეს ხომ უეჭველი სიკვდილია! ნუთუ თვითმკვდრება გადაწყვიტეს?“ – გავიფიქრე და რაციას ვტაცე ხელი:

– მიწა! მიწა! ახლოს არ მოხვიდეთ, გადახტომას აპირებენ! უფსკრულის პირას დგანან!

– ჰაერი! მიწა ვარ! ხუთ წუთი დავდროდებით და გავაგრძელებთ შეტევას. დრო არ გვაქვს – მარე დაბნეიდება.

– გასაგებია.

ბერებისთვის თვარი არ მომიშორებია. ერთ–ერთმა, შუაში მდგომმა, ორი კვერთხი აიღო, გადააჯვარედინა და სამჯერ აუჩქარებლად ჯვარი გადასახა უფსკრულს. შემდეგ ნაბიჯი გადადგა! მაგრამ ძირს არ ჩავარდნიდა, არამედ სასწაულებრივად ჰაერში იყო გამოკიდებული. თმა ყადყბე დამიდგა. ზემოდან ნათარად ვხედავდი, რომ ბერი მიწაზე კი არა, ჰაერში იდგა. შემდეგ ნერ–ნერა გადადგა ნაბიჯები და როგორც ბირიკზე, ისე გაიარა. არ გადაჩეხიდა უფსკრულში! როგორ?! მას გაყვნიენ დანარჩენი ბერებიც, ერთი მეორეს მიყოლებით მიაბიჯებდნენ ჰაერში. მშვიდად ავიდნენ ზევით და ღრუბერში მიიმარნენ... გაქრნენ...

ნანახისგან ისე დავიბენი, რომ ვერტმფრენის მართვაზე კონტროლი დავკარგე. გონს რომ მოვეგე, კურსი გამოვასწორე და მინდორზე დავეშვი.

20 წუთის შემდეგ ჯარისკაცები მომცვივდნენ, მე კი კაბინაში ვიჯექი და ნანახისთვის დოკუმენტს ახნას ვეძებდი.

– მეთაურო, სად არიან ბერები? სად წავიდნენ? მწვერვარზე ვიყავით, მაგრამ იქ არ დაგვხდნენ.

– ისინი... ისინი ზეცაში წავიდნენ.

ექვსი ჯარისკაცების სიცილის ხმა მთებს მოსდო.

განრისხებული პოლკოვნიკი ოთახში აღვიღს ვერ პოულობდა:

– ინებეთ და ამიხსენით, სად გაქრნენ ბერები, რომლებსაც 2 დღე–ღამე ვუთვარტვარებდით?! და ისიც, თუ როგორ აიყვანეთ ჯარისკაცები ცრუ კვარზე!

– ჩემს ახსნა–განმარტებას მაინც არ დაუჯერებთ, ასე რომ აი ჩემი პარტიური ბიღეთი და განცხადება სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ.

მას შემდეგ, რაც თადარიგში გადამიყვანეს, მოვინათვე და მორწმუნე ადამიანი გავხდი.

საოცარნი არიან, უფარო საქმენი შენნი!”

მიროსლავ მანიუკი